ផលិតចងក្រងដោយ NSW HEALTH DEPARTMENT

Khmer
June 2001
[DOH-7125]

ជម្ងឺជីអាឌីអាហ្ស៊ីស (Giardiasis)

Giardiasis

តើជម្ងឺ Giardiasis ជាអ្វី?

- Giardiasis គឺជាជំងឺមួយប្រភេទដែលកើតឡើងជាចំបង នៅពោះវៀនតូចបណ្តាលមកពីប៉ារ៉ាស៊ីតឈ្មោះថា Giardia lamblia ។ ជម្ងឺ giardiasis ត្រូវបានគេរាយការណ៍ថាមានកើតនៅលើមនុស្ស និងសត្វផ្សេងៗ ។
- ជម្ងឺ giardiasis អាចយាយីមនុស្សគ្រប់រូប។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ជម្ងឺនេះច្រើនយាយីទារក, កុមារ, និងជនពេញវ័យដែលមានអាយុពី ២០-៤០ ឆ្នាំ ។
- ជម្ងឺ giardiasis គឺជាប្រភេទជម្ងឺដែលត្រូវផ្តល់ដំណឹងទៅអាជ្ញាធរក្នុងរដ្ឋ NSW ដឹង។ មន្ទីរពិសោធន៍ដែលបញ្ជាក់ពីរោគវិនិច្ឆ័យត្រូវតែប្រាប់មន្ទីរសុខភាពសាធារណៈ ដែលត្រូវចាត់សកម្មភាព ដើម្បីបង្ការការឆ្លងការរាលដាលថែមទៀត ។ រាល់ការផ្តល់ដំណឹងទាំងអស់ត្រូវបានគេរក្សាភាពសម្ងាត់ ។

តើជម្ងឺនេះឆ្លងរាលដាលយ៉ាងដូចម្តេច?

- មេរោគ Giardia មានវត្តមាននៅក្នុងលាមករបស់មនុស្ស ឬ សត្វដែលមានផ្ទុកមេរោគ ។ ការឆ្លងរោគកើតឡើងនៅពេលដែលមនុស្សណាម្នាក់ប៉ះពាល់ជាមួយលាមកដែលមានមេរោគ និង ហូបដោយប៉ារ៉ាស៊ីតនេះ។
- ការចំលងកើតឡើងញឹកញាប់បំផុតបើសិនមិនបានលាងដៃក្រោយពេលចេញពីបង្គន់ ឬ ក្រោយពីផ្លាស់ប្តូរកន្ទប, ដោយការទទួលទានទឹកដែលមានមេរោគនោះ, ដោយការប៉ះពាល់សត្វដែលមានមេរោគ និងក្នុងករណីកំរ តាមរយៈការបរិភោគអាហារដែលមានមេរោគ ។
- ការចំលងកើតឡើងញឹកញាប់បំផុតតាមរយៈការប៉ះពាល់រវាងមនុស្សនិងមនុស្ស នៅក្នុងស្ថានភាពផ្សេងៗគ្នា មានដូចជា នៅក្នុងផ្ទះ និងមជ្ឈមណ្ឌលថែរក្សាក្មេងជាដើម។
- ការចំលងអាចកើតឡើងតាមរយៈការរួមភេទដែលរួមទាំងការប៉ះពាល់ជាមួយលាមកផងដែរ។
- មនុស្សដែលងាយចំលងរោគបំផុត គឺនៅពេលដែលជននោះឈឺ ដោយចំលងមេរោគដែលមាននៅក្នុងលាមករបស់គេ (ដែលអាចកើតឡើងក្នុងរយៈពេលជាច្រើនខែ)។

តើមានរោគសញ្ញាអ្វីខ្លះ ?

- រោគសញ្ញាដែលជួបប្រទះញឹកញាប់ជាងគេនៃជម្ងឺ gardiasis គឺ ការរាករូស, ចុកពោះ, ហើមឆ្អល់ពោះ, ចង្អោរ, លាមករាវរាងសប្រផេះនិងមានសំបោរ, អស់កំលាំង, និងស្រកទំងន់ ។
- មនុស្សខ្លះទៀតពុំមានចេញរោគសញ្ញាអ្វីទេ, តែទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ពួកគេនៅតែអាចចំលងជំងឺទៅអ្នកផ្សេងបាន ។

- បណ្ដាសញ្ញាដំបូងរបស់ជម្ងឺនេះនឹងស្ដែងឡើងក្នុងរវាង ៣-២៥ ថ្ងៃ (ជាមធ្យម ៧-១០ ថ្ងៃ) បន្ទាប់ពីជនណាម្នាក់បានឆ្លងមេរោគនេះ។
- មនុស្សភាគច្រើនដែលមានសុខភាពល្អនឹងជាសះស្បើយឡើងវិញក្នុងរវាង ៤-៦ អាទិត្យ ។ ជួនកាលរោគសញ្ញាទាំងឡាយអាចឋិតថេររយៈពេលយូរជាងធម្មតា ។

តើគេធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ និង ព្យាបាលជម្ងឺនេះយ៉ាងដូចម្ដេច ?

- គេអាចធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យជម្ងឺ giardiasis នេះតាមរយៈការពិនិត្យលាមកប៉ុណ្ណោះ ដោយការធ្វើតេស្តមួយ ដែលបញ្ជាដោយវេជ្ជបណ្ឌិត ។ សូមទៅជួបគ្រូពេទ្យបើសិនអ្នកមានរោគសញ្ញា ។
- ចំពោះជនណាដែលរាករូស ការទទួលទានទឹកឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ គឺជាការសំខាន់ ដើម្បីជៀសវាងការបាត់បង់ជាតិទឹក។
- ថ្នាំដែលមានវេជ្ជបញ្ជារួមមាន មេត្រូនីដាសុល (metronidazole) និង ទីនីដាសុល (tinidazole) ដែលអាចព្យាបាលជម្ងឺ giardiasis បាន។

មនុស្សដែលប្រឈមនឹងគ្រោះថ្នាក់បំផុត :

មនុស្សដែលប្រឈមនឹងគ្រោះថ្នាក់បំផុតក្នុងការឆ្លងជម្ងឺ giardiasis គឺ:

- មនុស្សដែលប៉ះពាល់ជាមួយក្មេងផ្ទុកមេរោគ មានដូចជា ក្មេងដទៃផ្សេងទៀត, ឪពុកម្ដាយ, បុគ្គលិកមណ្ឌលថែរក្សាក្មេង។
- មនុស្សដែលទទួលទានទឹកមានមេរោគដូចជាអ្នកឡើងភ្នំ, អ្នកបោះជំរំ។

តើគេបង្ការជម្ងឺនេះយ៉ាងដូចម្ដេច ?

ដើម្បីជៀសវាងការកើតជម្ងឺ giardiasis គេត្រូវ ៖

- ជានិច្ចជាកាលលាងដៃជាមួយសាប៊ូនិងទឹកម៉ាស៊ីនឲ្យបានស្អាតបន្ទាប់ពីចេញពីបង្គន់, ប៉ះពាល់សត្វ, ផ្លាស់ប្ដូរ កន្ទប និង ការប៉ះពាល់ជាមួយលាមក, ធ្វើការងារក្នុងសួនច្បារ និង មុនពេលរៀបចំម្ហូបអាហារ និងភេសជ្ជៈ។
- មិនត្រូវទទួលទានទឹកស្ទឹង/ទន្លេ, បឹង, អូរ, ត្រពាំង និងអាង ដោយមិនបានដាំ ឬ មិនបានសំលាប់មេរោគឡើយ។ ការដាំទឹកដែលបានមកពីប្រភពទាំងនេះឲ្យពុះ ក្នុងរយៈពេលមួយនាទី នឹងសំលាប់ប៉ារ៉ាស៊ីត giardia ព្រមទាំងប៉ារ៉ាស៊ីតផ្សេងៗទៀត ។ ថ្នាំបន្សុទ្ធទឹកអាចសំលាប់មេរោគ giardia បាន ប៉ុន្តែអាចមិនសំលាប់មេរោគ crypto sporidium បានដែរ ។ ប្រដាប់ច្រោះទឹកខ្លះអាចច្រោះយកប៉ារ៉ាស៊ីតទាំងនេះចេញបាន ។
- ជៀសវាងការទទួលទានទឹកម៉ាស៊ីនដែលមិនបានដាំឆ្អិន និងអាហារឆៅនៅពេលធ្វើដំណើរទៅកាន់ប្រទេសទាំងឡាយ ដែលការផ្គត់ផ្គង់ទឹកអាចមិនមានសុវត្ថិភាព ។

ដើម្បីជៀសវាងការឆ្លងរាលដាលនៃជម្ងឺ giardiasis :

- កុំឲ្យក្មេងដែលរាករូសទៅសាលា, កន្លែងថែរក្សាក្មេង, ការលេងជាក្រុម ឬ អាងហែលទឹក រហូតដល់ពួកគេបាត់រាកទាំងស្រុង ។

បើសិនលោកអ្នកមានជម្ងឺ giardiasis ហើយនៅក្នុងស្ថានភាពអាចចំលងរោគទៅអ្នកផ្សេងនោះ ៖

- មិនត្រូវរៀបចំម្ហូបអាហារ ឬរៀបភេសជ្ជៈសំរាប់អ្នកផ្សេងទេ
- មិនត្រូវប្រើប្រាស់អាងហែលទឹកទេ
- មិនត្រូវប្រើកំរាលពូក ឬ ស្រោមខ្នើយ, កន្សែងពោះគោ និងសំភារៈបរិភោគអាហារជាមួយអ្នកឯទៃផ្សេងទៀតឡើយ ។

ព័ត៌មានបន្ថែម- **Public Health Units in NSW**

ចំពោះព័ត៌មានបន្ថែម សូមទាក់ទងវេជ្ជបណ្ឌិត មន្ទីរសុខភាពសាធារណៈតាមតំបន់ ឬមណ្ឌលសុខភាពក្នុងសហគមន៏របស់លោកអ្នក។ សូមមើល នៅត្រង់កន្លែង 'NSW Government' នៅផ្នែកខាងមុខនៃសៀវភៅ White Pages។

Metropolitan Areas	
Central Sydney	9515 3180
South Eastern Sydney	9382 8333
Northern Sydney	9477 9400
South Western Sydney	9828 5944
Western Sydney	9840 3603
Wentworth	4734 2022
Rural Areas	
Central Coast	4349 4845
Mid North Coast	6588 2750
Mid Western	6339 5548
Hunter	4924 6477
Illawarra	4255 2200
New England	6766 2288
Northern Rivers	6620 7500
Macquarie	6841 2216
Southern	4827 3428
Greater Murray	6021 4799
Far West	(08) 8080 1499

NSW Department of Health
73 Miller Street
North Sydney NSW 2059
Tel. (02) 9391 9000
Fax. (02) 9391 9101
TTY. (02) 9391 9900

NSW Health website
www.health.nsw.gov.au